

ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի թերթ

Շրատարակվում է 1993 թ. փետրվարից

«ԳԱԱ-ում տեղի ունեցավ աշխարհահռչակ աստղաֆիզիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի անվան միջազգային գիտական մրցանակի հանձնման արարողությունը»

Սույն թվականի փետրվարի 13-ին ՀՀ ԳԱԱ-ում տեղի ունեցավ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, աշխարհահռչակ աստղաֆիզիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի անվան միջազգային գիտական մրցանակի հանձնման արարողությունը:

«Ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի անվան միջազգային գիտական մրցանակը տրվում է աշխարհի ականավոր գիտնականներին աստղաֆիզիկայի և նրան հարակից ֆիզիկայի և մաթեմատիկայի ասպարեզում ստացված կարևորագույն գիտական արդյունքների համար՝ երկու տարի մեկ անգամ: Մրցանակը նպատակ ունի հավերժացնելու Վիկտոր Համբարձումյանի հիշատակը, աշխարհին ներկայացնելու Հայաստանի գիտությունը և նպաստելու աստղաֆիզիկայի զարգացմանը Հայաստանում:

Մինչև 2018 թ. ապրիլ ամիսը ստացվել էին 14 տարբեր առաջարկ-ներկայացում գիտությունների ակադեմիաների և այլ խոշոր գիտական կենտրոնների կողմից:

Միջազգային հանձնաժողովը որոշել է մրցանակը հանձնել հետևյալ գիտնականների խմբին. պրոֆեսոր Էդվարդ ՎԱՆ ԴԵՆ ՀՈՅՎԵԼ (Ամստերդամի

համալսարանի Անտոն Պանելուկի անվան աստղագիտության ինստիտուտ, Նիդերլանդներ), պրոֆեսոր Ալեքսանդր ՏՈՒՏՈՒԿՈՎ (ՌԴ ԳԱ աստղագիտության ինստիտուտ, Մոսկվա, ՌԴ), պրոֆեսոր ԼԼ ՅՈՒԼԻԱՆՍՈՆ (ՌԴ ԳԱ աստղագիտության ինստիտուտ, Մոսկվա, ՌԴ) գիտական խմբին: Խումբն առաջարկվել է Ամստերդամի համալսարանի Անտոն Պանելուկի անվան աստղագիտության ինստիտուտի և միաժամանակ Մոսկվայի ՌԴ ԳԱ աստղագիտության ինստիտուտի կողմից «Ձանգվածեղ կրկնակի աստղերի, հատկապես ռելատիվիստական կրկնակիների և գրավիտացիոն ալիքների աղբյուրների ձևավորման ուղրոտում առաջնային ուսումնասիրությունների համար», - իր ելույթում ասաց ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը:

Հաղթողներին շնորհավորեց և մրցանակը հանձնեց ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը:

«Վերջերս ռուսական մի մամուլում կարդացի այսպիսի մի հրապարակում, որը Վիկտոր Համբարձումյանի անվան մրցանակն անվանել էր աստղաֆիզիկայի բնագավառում Նոբելյան մրցանակ: Կարծում եմ, որ

սա շատ կարևոր և դիպուկ բնորոշում է:

Վիկտոր Համբարձումյանն իսկական գիտության նվիրյալ էր: Նրա հանձնարին գումարվում էր նրա անսպասելի աշխատասիրությունը, և այդ երկուսի ներդրումը համակցության շնորհիվ էր, որ նրա կողմից ստեղծած Բյուրականի աստղադիտարանի փառքը կարճ ժամանակում տարածվեց ողջ աշխարհում, իսկ Հայաստանում կտրուկ վերելք ապրեցին աստղաֆիզիկան և ճշգրիտ գիտություններն ընդհանրապես:

Շատերը հարցնում են, թե այդ ինչպես է, որ փոքրիկ երկիր Հայաստանը սահմանել է այսպիսի խոշոր գիտական մրցանակ: Լինելով նորանկախ պետություն՝ Հայաստանը ամենադժվարին տարիներին էլ, ներկայումս էլ, շարունակում է կարևորել գիտության զարգացումը, շարունակում է իր տեղն ունենալ առաջատար երկրների թվում: Այս ամենի հետ մեկտեղ մենք հասկանում ենք, որ դեռևս շատ անելիքներ կան մեր երկրում գիտնականի արդյունավետ աշխատանքն ու արժանավայել կյանքն ապահովելու ուղղությամբ, գիտա-

կան հիմնարկները ժամանակակից սարքավորումներով հագեցնելու, երիտասարդ կադրերի ներհոսքն ապահովելու, ընդհանրապես գիտության զարգացման ուղղությամբ: Որպես երկրի ղեկավար, պիտի փորձեմ բոլոր ջանքերս ներդնել գիտության և գիտության մշակների նկատմամբ հարգանքն ու զնահատանքը բարձրացնելու համար: Որպես օրինակ կարելի է նշել, որ մրցանակի նկատմամբ վստահությունն ավելացնելու նպատակով այս տարվանից ՀՀ կառավարության որոշմամբ մրցանակի բոլոր ծախսերը ներառվել են ՀՀ պետական բյուջեի մեջ»:

«Մեծ պատիվ է այստեղ ստանալ աշխարհահռչակ աստղագետ Վիկտոր Համբարձումյանի անվան մրցանակը: Ցանկանում եմ շնորհակալություն հայտնել Հայաստանի կառավարությանն այս հիմնալի մրցանակը ստանալու պատվին մեզ արժանացնելու համար», - իր ելույթում ասաց պրոֆեսոր Էդվարդ Վան Դեն Հոյվելը:

«Հուսով եմ, որ այս միջազգային մրցանակը, որը տրված է մեր թիմին, կծառայի Հայաստանի և Ռուսաստանի աստղագետների և ողջ աշխարհի գիտական համրույթի հաջող գիտական համագործակցությանը», - իր ելույթում ասաց պրոֆեսոր Լև Յունգելսոնը:

Ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի անվան միջազգային գիտական մրցանակը կազմում է 300,000 ԱՄՆ դոլար: Մրցանակից 100,000 ԱՄՆ դոլարի չափով միջոցները հաջորդող երկու տարիների ընթացքում օգտագործվելու են Հայաստանի Հանրապետությունում աստղաֆիզիկայի, ինչպես նաև դրան հարակից ֆիզիկայի և մաթեմատիկայի բնագավառների հետազոտության համար:

Վիկտոր Համբարձումյանի անվան միջազգային գիտական մրցանակի միջազգային հանձնաժողովի նախագահն էր պաշտոնե ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանն է: Հանձնաժողովի անդամներն են աշխարհի հանրահայտ գիտնականներ, Նոբելյան մրցանակակիր պրոֆեսոր Բրայան Շմիդտը (Ավստրալիա), պրոֆեսոր Երվանդ Թերզյանը և պրոֆեսոր Վահե Պետրոսյանը (ԱՄՆ), Միջազգային աստղագիտական միության նախագահ պրոֆեսոր Նորիո Կայֆուն (Ճապոնիա), պրոֆեսոր Ջոզեֆ Սիլբը (Միացյալ Թագավորություն), Միջազգային աստղագիտական միության նախագահ պրոֆեսոր Կատրին Ցեսարսկին (Ֆրանսիա), պրոֆեսոր Միշել Մայորը (Շվեյցարիա) և պրոֆեսոր Անատոլի Չերեպաշչուկը (Ռուսաստան):

ՀՀ ԳԱԱ տեղեկատվական-վերլուծական ծառայություն